

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.1(083.74):339.56.055

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.68-25>**Кононов І.І.**

аспірант

*Державний біотехнологічний університет***Kononov Igor**

PhD student

State Biotechnological University

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Кононов І.І. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку та звітності зовнішньоекономічних операцій. В статті визначено основні фактори, що негативно впливають на збалансованість зовнішньоекономічних зв'язків. З метою подолання негативних наслідків «приховування» корпоративного прибутку та його штучного переміщення у низько податкові юрисдикції проаналізовано основні заходи з імплементації Плану дій BEPS та основні правила трансфертного ціноутворення. Досліджено основні зміни, які стосуються валютного нагляду за дотриманням резидентами та нерезидентами вимог валютного законодавства відповідно до Закону України «Про валюту і валютні операції». Доведено, що неефективна організація бухгалтерського обліку операцій ЗЕД, не дозволяє налагодити постійну систему контролю за валютними операціями для нівелювання штрафних санкцій. Розроблено ієрархічну схему нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку експортних, імпорتنних, реекспортних, реімпорتنних та транзитних операцій.

Ключові слова: нормативно-правове забезпечення, зовнішньоекономічні операції, бухгалтерський облік, трансфертне ціноутворення, низько податкові юрисдикції, валютні операції, штрафні санкції.

Kononov Igor. Regulative and legal support of foreign trade operations accounting and reporting. The article determines main factors having negative effect on the balance of external economic relations. To overcome negative consequences of corporate income ‘concealment’ and its manual transfer to low-tax jurisdictions the main measures for implementation of Action plan on BEPS and main rules of transfer pricing have been analysed. It has been proved that the determining place in the issues of transfer pricing belongs to the creation of adequate information support of administrative decision taking process in the field of effective FEA operations, which generator is a qualitatively organized and legally regulated FEA record keeping system. The main changes pertaining currency supervision over compliance by residents and non-residents with the tax legislation according to the Law of Ukraine ‘On Currency and Currency Operations’ have been studied. Ineffective organization of FEA operations accounting was proven to prevent establishment of a durable control system over currency operations for reduction of penalties. An important task of accounting system was found to be the provision of an adequate documentation process and establishment of a fault-free document circulation for implementation of border, customs and other types of control. In course of the study normative and legal regulation of the system of foreign trade operations record keeping and reporting was found to ensure the understanding of principles of organization of accounting and reporting on foreign economic activity of business entities, evaluate the effect of this activity on competitiveness of a company and efficacy of FEA operations on the international market, clearance of goods and cargo, crossing customs borders, to facilitate acceleration of financial and other types of interaction of a large number of business subjects. The hierarchical scheme of normative and legislative provision of accounting of export, import, re-export, re-import and transit operations, in which international, national and company levels have been determined. Separate levels of legal provisions of accounting, which regulate foreign trade operations, will allow, depending on the objects involved in foreign trade operations, to strictly comply with the laws of Ukraine and other countries when keeping records of these transactions in the accounting system and transfer this information to financial statements and the Report country by country.

Key words: normative and legal support, FEA operations, accounting, transfer pricing, low-tax jurisdictions, currency operations, penalties.

Постановка проблеми. Характеристика сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності показує, що до основних факторів, що негативно впливають на збалансованість зовнішньоторговельно-економічних зв'язків, належать: діяльність комерційних підприємств на карантині; невідповідність внутрішніх можливостей торговельних підприємств та їх основних торговельних партнерів щодо отримання економічних вигод від взаємної інтеграції; нееквівалентний міжнародний обмін; падіння промислового виробництва експортно-орієнтованих товарів. У процесі залучення вітчизняних торговельних підприємств до транснаціоналізації в глобальному торговельному просторі потребують упровадження та застосування регулятивні заходи, спрямовані на збалансування торговельно-економічних відносин, які дозволять упровадити інструменти та механізми захисту національних інтересів. Крім того, потребують розробки стратегії та інструменти податкового планування, спрямовані на ліквідацію механізмів переміщення прибутку з юрисдикції фактичного провадження діяльності в юрисдикції з низькими ставками податку на прибуток, що можливо при чіткому дотриманні положень нормативно-правових актів бухгалтерського обліку та звітності в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Весь комплекс організації, управління, правил, контролю у сфері ЗЕД для підприємств, зокрема, та в країні загалом, регулюється Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1]. Статтею 22 цього Закону визначено особливості обліку зовнішньоекономічних операцій, описано загальний порядок формування статистичної та фінансової звітності, процедурні питання аудиту суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Рівні правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності досліджували в своїх працях М.Ю. Бердіна, А.В. Даюб, В.Я. Дубик, Г.О. Герасименко, Ю.С. Кузьмова, Н.С. Ситник, А.В. Стасишин. Особливостям формування інформації про зовнішньоекономічну діяльність в бухгалтерському обліку під впливом господарського, митного, валютного та податкового нормативно-правового забезпечення присвячені дослідження В.Ю. Гордополова. Критично аналізують положення нормативно-правового законодавства щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності А.Е. Вавенко, С.В. Мариніна, В.В. Мацьків. Не применшуючи ролі попередніх напрацювань, подальшого дослідження потребують питання нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку та звітності експортних, імпорتنих, реекспортних, реімпорتنих та транзитних операцій.

Формулювання завдання дослідження. Мета статті – дослідити зміст та основні положення нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку та звітності зовнішньоекономічних операцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Здійснювати операції пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю підприємства можуть лише висококваліфіковані спеціалісти, які знають міжнародні правила розрахунків, а також володіють нормативною базою по регулюванню порядку проведення операцій в іноземній валюті в Україні та за її межами [2]. Тому необхідним при організації обліку ЗЕД є досконале знання основних положень нормативних документів, які регулюють цю діяльність.

Незмінним атрибутом зовнішньоекономічної діяльності українських експортерів залишаються офшори [3]. З метою подолання негативних наслідків «приховування» корпоративного прибутку та його штучного переміщення у низько податкові юрисдикції, де компанії не здійснюють економічної діяльності у 2015 році Організацією економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) був розроблений План дій BEPS, який передбачає 15 дій для усунення прогалів у міжнародному податковому регулюванні і розбіжностей в національному податковому законодавстві різних країн, що уможливають розмивання бази оподаткування і переміщення прибутків за кордон [4]. Більш як третина від усіх прямих іноземних інвестицій, що надійшли в Україну станом на кінець 2019 р., походить із країн з низьким рівнем оподаткування, і майже 100% інвестицій з України спрямовані до низько податкових юрисдикцій [5].

В рамках Програми розширеного співробітництва щодо BEPS, Україна розпочала вносити зміни у національне податкове законодавство у листопаді 2016 року, а офіційно приєдналася до Плану дій BEPS 1 січня 2017 року. План дій BEPS передбачає реалізацію 15 заходів, мінімальний склад включає 4 заходи (5, 6, 13, 14), при цьому пакет українського Плану дій BEPS перевищує мінімальний пакет, але є оптимальним (включає заходи 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14) та виваженим саме для ефективного запровадження комплексу цих дій в вітчизняному правовому полі.

Найважливішими кроками для нормативно-правового регулювання операцій зовнішньоекономічної діяльності та уникнення спорів з податковими органами є кроки 8-10 та 13, які стосуються трансфертного ціноутворення та звітності в розрізі країн. Основні зміни в нормативно-правовому регулюванні для реалізації українського Плану дій BEPS були внесені Законом України від 16.01.2020 р. №466 до Податкового кодексу України.

В частині трансфертного ціноутворення ці зміни стосуються:

- удосконалення контролю за розподілом функцій, ризиків та нематеріальних активів всередині групи компаній;

- упорядкування правил для операцій з сировинними товарами шляхом виключення обмеження на застосування виключно біржових котирувань певних бірж та надання можливості використовувати котирувальні ціни на такі товари;

- запровадження трирівневої структури документації для міжнародних груп компаній, яка включає в себе документацію з трансфертного ціноутворення (локальний файл), глобальну документацію (майстер-файл) та звіт у розрізі країн (country-by-country reporting) – відповідно до визначених критеріїв, компанії повинні будуть подавати 2 додаткових документа: глобальну документацію (майстер-файл) та звіт у розрізі країн (country-by-country reporting) [6]. Трансфертне ціноутворення – це система визначення звичайної ціни, сукупність економічних відносин, які виникають у процесі визначення трансфертної ціни на будь-який об'єкт торгівлі між пов'язаними компаніями або структурними підрозділами однієї компанії, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон [7]. Як зазначають фахівці обліково-юридичного порталу

«Ліга Закон», простими словами трансфертне ціноутворення – це спосіб управління фінансовим результатом, оптимізація податку на прибуток і трансферу капіталу від одного підприємства до іншого, при цьому умови таких операцій не повинні відрізнятися від умов, що застосовуються при аналогічних операціях непов'язаними особами [8].

В загальному вигляді правила трансфертного ціноутворення передбачають оподаткування прибутку в тих юрисдикціях, де він виникає, що спрямовано на перешкодження неправомірному виведенню прибутків з-під оподаткування. Основні зміни, передбачені Законом України від 16.01.2020 р. № 466 згруповані на рисунку 1.

Важливим кроком для реалізації Плану дій BEPS в Україні стало набрання 07.02.2019 р. чинності закону «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 № 2473-VIII [9], яким внесено основні зміни, які стосуються валютного нагляду за дотриманням резидентами та нерезидентами вимог валютного законодавства. Закон України «Про валюту і валютні операції» почав процес переходу від системи повного валютного контролю за кожною операцією до валютного нагляду побудованого за ризик-орієнтованим підходом, який передбачає зменшення часових та адміністративних витрат на проведення валютних операцій фізичними особами та підприємницькими структурами, що сприятиме їх спрощенню. З іншого боку, банківським установам ризик-орієнтований підхід дозволяє запобігати відтоку фінансового капіталу за рахунок проведення системних операцій за певними схемами, які порушують законодавство та запобігати сумнівним операціям, шляхом більш пильного нагляду за ними. Основні обмеження, зміни та послаблення, внесені Законом згруповані на рисунку 2.

Проте, як зазначають в Офісі великих платників податків ДПС, незважаючи на численні пом'якшення у сфері валютного регулювання, порушення серед суб'єктів ЗЕД зберігаються, а головним критерієм сумлінності суб'єкта ЗЕД, в частині дотримання вимог валютного законодавства, є відсутність простроченої дебіторської заборгованості.

Як зазначила заступник начальника Офісу великих платників податків ДПС, А. Пужай-Черета «...станом на сьогодні в Офісі великих платників податків ДПС перебувають на обліку 480 суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. З них по 147 суб'єктах (або 30,6%) протягом поточного року отримано повідомлення уповноважених банків про порушення термінів розрахунків в іноземній валюті» [10]. На предмет дотримання вимог валютного законодавства податківцями на початку 2020 року було перевірено 32 платника податків та було виявлено, що 17 з них працювали з порушеннями. Загальна сума донарахованої пені за недотримання термінів розрахунків в результаті виявлених порушень в 2020 році становить понад 3 млн грн, а відповідний показник сплати до бюджету, з врахуванням контрольно-перевірочних заходів минулих років, складає в сумі більше 8 млн гривень. За межами України прострочену дебіторську заборгованість від здійснених валютних операцій має 137 суб'єкт ЗЕД, а її сума в перерахунку згідно курсу НБУ станом на 01.11.2020 р. перевищує 800 млн дол США.

Такі цифри свідчать про неефективну організацію бухгалтерського обліку операцій ЗЕД, яка не дозволяє налагодити постійну систему контролю за валютними операціями для нівелювання штрафних санкцій.

Як зазначає Гевін Екінс (Gavin Ekins), фахівець в галузі економічних досліджень науково-дослідної організації Tax Foundation (США), програма BEPS є успішною, оскільки, багато країн в рамках дії плану погоджуються на автоматичний обмін інформацією (Automatic Exchange of Information) для кращої взаємодії податкових органів країн, зокрема, в питаннях трансфертного ціноутворення [11]. При цьому визначальне місце в цьому процесі займає створення відповідного інформаційного забезпечення для прийняття управлінських рішень в сфері здійснення ефективних зовнішньоторговельних операціях, генератором якого є якісно організована та нормативно врегульована система бухгалтерського обліку ЗЕД.

Нормативно-правове регулювання системи бухгалтерського обліку та звітності зовнішньоекономічних операцій має забезпечити розуміння принципів організації обліку та підготовки звітності за зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання, оцінити вплив цієї діяльності на конкурентоспроможність підприємства та ефективність зовнішньоторговельних операцій на міжнародному ринку, оформлення товарів і вантажу, які перетинають митні кордони, сприяти прискоренню фінансової чи іншої взаємодії великої кількості суб'єктів господарювання.

Як цілком слушно зазначає Д. М. Чирка, документи за зовнішньоекономічними операціями у деяких випадках складаються іноземною мовою та мають не характерну для українського законодавства форму, заповнюються як в іноземній так і в національній валюті, регулюються міжнародним та вітчизняним законодавством, що зумовлює виникнення у суб'єктів господарювання ряду проблемних питань під час здійснення експортно-імпортних операцій [12].

Тому, важливим завданням облікової системи є забезпечення належного процесу документування та налагодження безперервного документообігу для реалізації прикордонного, митного та інших видів контролю, які б дозволили (зважаючи на великі відстані між суб'єктами господарювання) забезпечити безконтактне, безпаперове оформлення документів на видачу контейнерів із зовнішньоторговельними вантажами, відповідали національному та міжнародному законодавству про електронний документообіг, враховували принцип «єдиного вікна» в міжнародній практиці шляхом використання цифрового запису та електронного цифрового підпису.

Експортні, імпортні, реекспортні, реімпортні, транзитні операції регулюються рядом нормативно-правових положень бухгалтерського обліку, схематично їх можна представити як ієрархічну таблицю із 4 рівнів.

Висновки. Виокремлені рівні нормативно-правових положень бухгалтерського обліку, які регулюють операції ЗЕД, дозволять в залежності від об'єктів, залучених до господарських операцій ЗЕД чітко дотримуватися законодавства України та інших країн при веденні облікових записів про ці операції в системі бухгалтерського обліку та перенесенні цієї інформації до фінансової звітності та Звіту у розрізі країн.

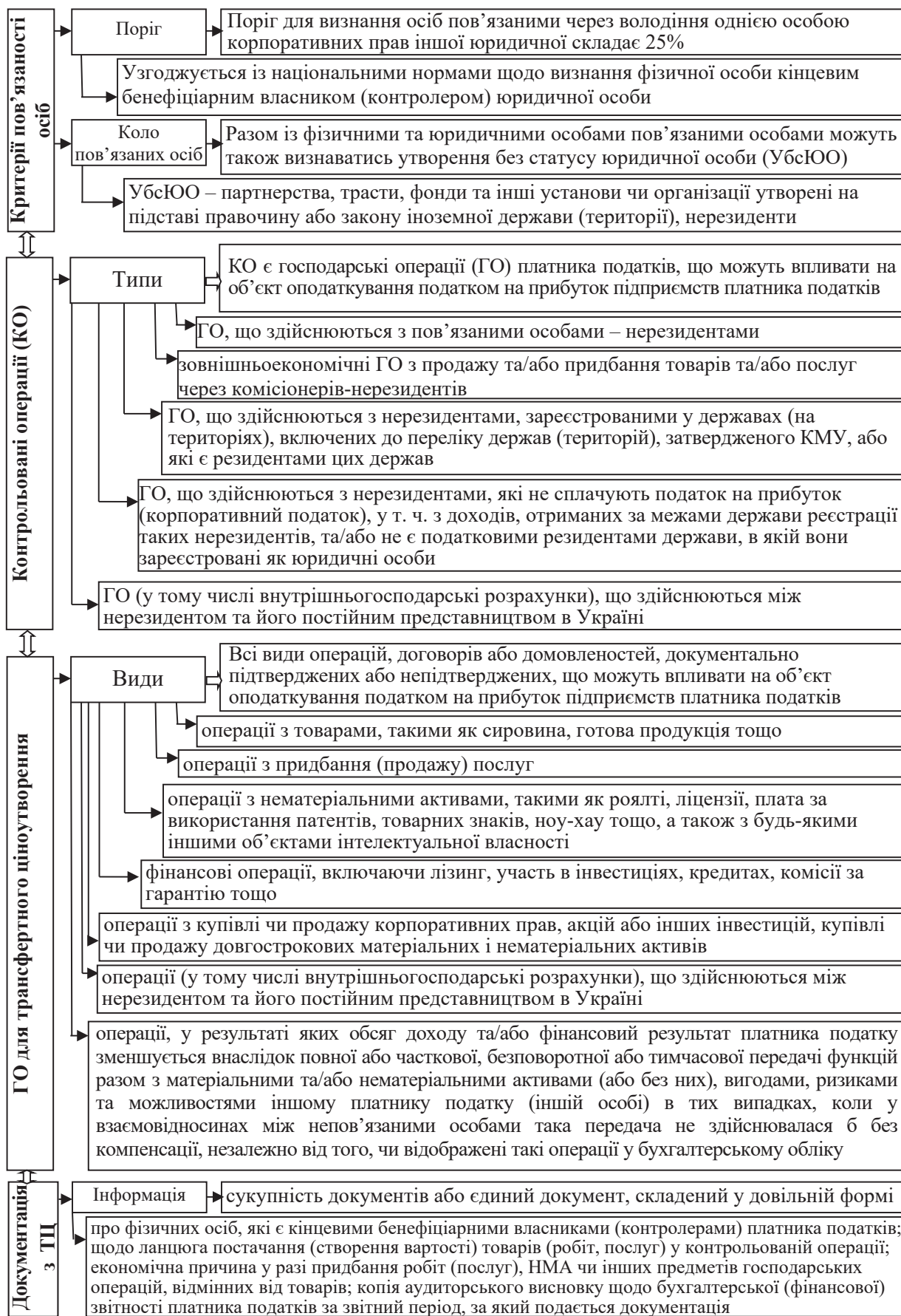

Рис. 1. Основні правила трансфертного ціноутворення

Джерело: розроблено автором

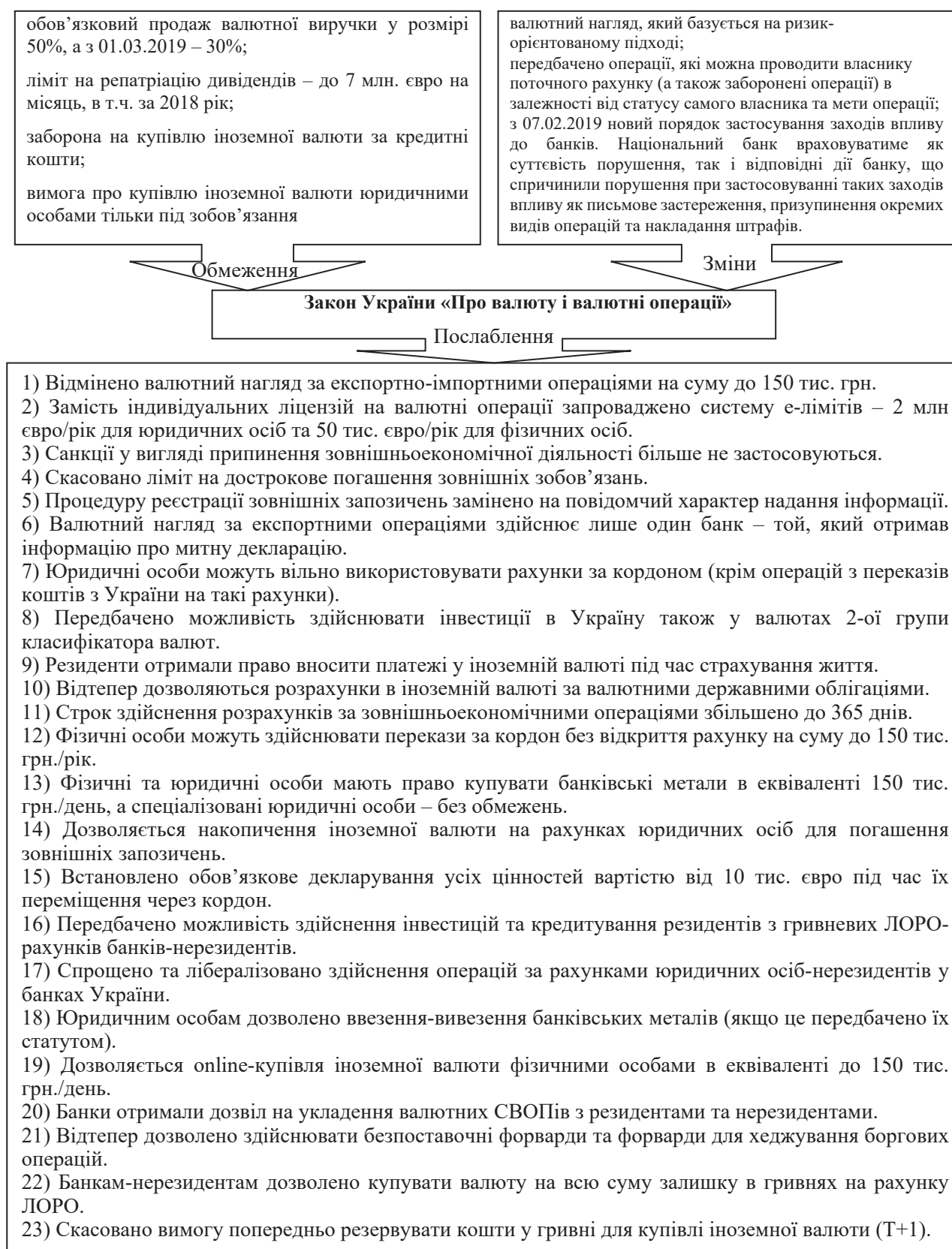

Рис. 2. Основні положення Закону України «Про валюту і валютні операції»

Джерело: згруповано автором за [9]

Рівні нормативно-правових положень бухгалтерського обліку, які регулюють операції ЗЕД

1 рівень – Міжнародний				
1	2	3	4	5
<i>Концептуальна основа фінансової звітності</i>	<i>МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу»</i>	<i>МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»</i>	<i>МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації»</i>	<i>МСФЗ 8 «Операційні сегменти»</i>
регулює здійснення зовнішніх операцій в частині визнання витрат підприємства, які виникають у результаті зростання обмінного курсу іноземної валюти щодо позижки суб'єкта господарювання в цій валюті	регулює питання ідентифікації нематеріальних активів наданих іншим особам для ексклюзивного використання за межами внутрішнього ринку	визначено економічні характеристики та ризики основного контракту, зокрема питання обліку вбудованих похідних інструментів окремо від основного контракту в частині валюти, яку типово використовують у зовнішній торгівлі	регулює питання розкриття інформації про валютний ризик (або ризик обміну іноземних валют), який виникає за фінансовими інструментами, які визначені в іноземній валюті	регулює відображення в звітності географічної інформації про доходи від зовнішніх клієнтів та непоточні активи, що розташовані в усіх іноземних країнах у сукупності, в яких суб'єкт господарювання утримує активи
<i>МСБО (IAS) 21 «Вплив змін валютних курсів»</i>	<i>МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»</i>	<i>МСБО 23 «Витрати на позики»</i>	<i>МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони»</i>	<i>МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»</i>
регулює облік операцій в іноземній валюті, відображення закордонних господарських одиниць, а також правила переведення звітності у валюту подання	регулює питання розкриття інформації про грошові потоки в іноземній валюті в звіті про рух грошових коштів	регулює питання визнання витрат на позики курсових різниць які виникають унаслідок отримання позик в іноземній валюті	регулює питання визнання зв'язаних сторін, що використовується при визначенні звичайної ціни для цілей оподаткування операцій з імпорту/експорту певних товарів з окремими нерезидентами	регулює питання складання звітів у валюті країни з гіперінфляційною економікою об'єктом інвестування, облік якого здійснюється за методом участі в капіталі
2 рівень – Національний				
<i>Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»</i>	<i>Закон України «Про Митний тариф України»</i>	<i>Постанова КМУ «Порядок ведення Української класифікації товарів ЗЕД»</i>	<i>ЗУ «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі ЗЕД»</i>	<i>ЗУ «Про зовнішньо-економічну діяльність»</i>
визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку ЗЕД та складання фінансової звітності в Україні	тарифне та інші види регулювання ЗЕД, ведення статистики зовнішньої торгівлі та здійснення митного оформлення товарів	визначає процедуру ведення Української класифікації товарів ЗЕД	встановлює режим здійснення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі ЗЕД	регулює ряд питань, пов'язаних зі здійсненням господарських операцій підприємствами на закордонних ринках товарів і послуг, капіталу
<i>Податковий кодекс України</i>	<i>ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності»</i>	<i>Постанова НБУ «Про встановлення винятків та (або) особливостей запровадження граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів»</i>	<i>Господарський кодекс України</i>	<i>Митний кодекс України</i>
регулює питання оподаткування операцій ЗЕД	регулює порядок формування окремих видів ліцензій і дозволів ЗЕД	регулює встановлення НБУ граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів	визначає загальні умови та порядок здійснення ЗЕД суб'єктами господарювання	регулює питання укладання міжнародних договорів України

(Закінчення таблиці 1)

1	2	3	4	5
3 рівень – Державний				
<i>НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»</i>	<i>П(С)БО 7 «Основні засоби» та П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»</i>	<i>П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»</i>	<i>П(С)БО 11 «Зобов'язання»</i>	<i>П(С)БО 9 «Запаси»</i>
регулює порядок розкриття бухгалтерської інформації про експортно-імпортні операції у фінансовій звітності підприємств	регулюють порядок визнання і оцінки імпортних активів та нематеріальних активів	регулюється облікове забезпечення іноземних надходжень на підприємства у вигляді інвестицій	регулюють порядок визнання і оцінки зобов'язань перед нерезидентами	регулює порядок визнання і оцінки імпоротної сировини, матеріалів, товарів, визначення собівартості реалізованої готової продукції і товарів на експорт
<i>П(С)БО 10 «Дебіторська заборгова-ність»</i>	<i>П(С)БО 15 «Дохід»</i>	<i>П(С)БО 16 «Витрати»</i>	<i>П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»</i>	<i>П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами»</i>
регулює методологію визнання і оцінки дебіторської заборгованості в іноземній валюті і вимоги до розкриття інформації про неї у фінансовій звітності	регулює порядок визнання, класифікацію і методику оцінки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на експорт, а також порядок розкриття інформації про доходи у фінансовій звітності	регулює склад і порядок визнання витрат, що включаються в собівартість реалізованої експортної продукції (робіт, послуг), експортних витрат на збут, витрат при імпорті, адміністративних витрат, інших операційних витрат, вимоги до розкриття інформації про витрати при здійсненні експортно-імпортних операцій у фінансовій звітності	регулює методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України	регулює методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, активи і зобов'язання звітних сегментів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності
<i>Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій</i>	<i>Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку</i>	<i>Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів</i>	<i>Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності</i>	<i>Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій</i>
встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти ЗЕД підприємств	встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку операцій ЗЕД	регулює порядок відкриття та закриття банками, їх відокремленими підрозділами, які здійснюють банківську діяльність від імені банку, та філіями іноземних банків в Україні поточних, вкладних (депозитних) рахунків, рахунків умовного зберігання (ескроу) клієнтів банків	розглядаються питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.	визначають вимоги до оформлення і використання митних декларацій, на підставі яких декларується товари, що переміщуються через митний кордон України підприємствами
4 рівень – Підприємства				
<i>Наказ «Про облікову політику підприємства», інші накази, затверджені керівництвом</i>				
сукупність принципів, правил, методичних прийомів способів та процедур, вибору облікових альтернатив, що забезпечують формування й подання фінансової звітності та сприяють підвищенню ефективності операцій ЗЕД; робочий план рахунків обліку ЗЕД; графік документообігу операцій ЗЕД; організаційні регламенти: положення про бухгалтерію підприємства та кожний топологічний її підрозділ, посадові інструкції для кожного виконавця, відповідних зведених, структурних та індивідуальних графіків виконання облікових робіт за операціями ЗЕД, регламентів окремих облікових операцій ЗЕД, які виконують працівники інших структурних підрозділів підприємства (маркетологи, відділ логістики тощо); регламенти внутрішньогосподарських ревізій, інвентаризацій, інших форм і методів контролю за операціями ЗЕД				

Джерело: згруповано автором за [1; 5; 6; 7; 8; 9]

Список використаних джерел:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (за змінами і доповненнями). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 30.12.2020).
2. Коблянська О. І., Сліпченко Ю. В. Сучасний стан проведення експортно-імпортних операцій в Україні. *Облік і фінанси АПК*. 2007. № 5. С. 167–171.
3. Мудрак Н. О. Особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні в умовах деофшоризації. *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». (Спеціальний випуск)*. 2018. № 16. С. 155–163.
4. Крутова А. С., Нестеренко О. О. Методологічні засади формування звіту в розрізі країн у рамках реалізації вимог плану дій BEPS в Україні. *Бізнес інформ*. 2019. № 9. С. 210–217.
5. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 30.12.2020).
6. Впровадження кроків Плану дій BEPS. URL: <https://medoc.ua/blog/vprovadzhenja-krokov-planu-dij-beps> (дата звернення: 30.12.2020).
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансферного ціноутворення : Закон України від 04.07.2013 № 408-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/408-18> (дата звернення: 30.12.2020).
8. Трансфертне ціноутворення: зміни-2019. ЮРИСТ&ЗАКОН. 2019. № 2. URL: <https://product.ligazakon.ua/transfertne-cinoutvorennja-2/> (дата звернення: 30.12.2020).
9. Про валюту і валютні операції : Закон України затверджений ВРУ від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 30.12.2020).
10. Понад 30% великих суб'єктів ЗЕД порушують вимоги валютного законодавства. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1054758.html> (дата звернення: 30.12.2020).
11. Повтарь Н. BEPS Project – перспективи для України. URL: http://www.ppk.org.ua/uk/BEPS_Project_perspektyvy_dlya_Ukrayiny (дата звернення: 30.12.2020).
12. Чирка Д. М. Документування на підприємствах зовнішньоекономічної діяльності. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2011. № 1(19). С. 393–400.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro zovnishnoekonomichnu diialnist» vid 16.04.1991 r., № 959-XII (iz zminamy i dopovnenniamy). Available at: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (accessed 29 January 2022).
2. Kobljansjka O. I., Slipchenko Ju. V. (2007) Suchasnyj stan provedennja eksportno-impornykh operacij v Ukraini [The current state of export-import operations in Ukraine]. *Accounting and finance of agro-industrial complex*, no. 5, pp. 167–171.
3. Mudrak N. O. (2018) Osoblyvosti zdijsnennja zovnishnoekonomichnoji dijalnosti v ukraini v umovakh deofshoryzaciji [Features of foreign economic activity in Ukraine in the conditions of deoffshorization]. *International relations. Economic Sciences Series. (Special issue)*, no. 16, pp. 155–163.
4. Krutova A. S., Nesterenko O. O. (2019) Metodologichni zasady formuvannja zvitv v rozrizi krajyn u ramkakh realizaciji vymogh planu dij BEPS v Ukraini [Methodological principles of reporting in terms of countries in the implementation of the requirements of the action plan BEPS in Ukraine]. *Business inform*, no. 9, pp. 210–217.
5. Oficijnyj sajт NBU [Official website of the NBU]. Available at: <https://bank.gov.ua/> (accessed 29 January 2022).
6. Vprovadzhenja krokov Planu dij BEPS [Implement the steps of the BEPS Action Plan]. Available at: <https://medoc.ua/blog/vprovadzhenja-krokov-planu-dij-beps> (accessed 29 January 2022).
7. Zakon Ukrainy «Pro vnesennja zmin do Podatkovogho kodeksu Ukrainy shhodo transfernogho cinoutvorennja» vid 04.07.2013, no. 408-VII. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/408-18> (accessed 29 January 2022).
8. Transfertne cinoutvorennja: zminy-2019 [Transfer pricing: changes in 2019]. *LAWYER & LAW*, no. 2. Available at: <https://product.ligazakon.ua/transfertne-cinoutvorennja-2/> (accessed 29 January 2022).
9. Zakon Ukrainy «Pro valjutu i valjutni operaciji» vid 21.06.2018 r., no. 2473-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (accessed 29 January 2022).
10. Ponad 30% velykykh sub'jektiv ZED porushujutj vymoghy valjutnogho zakonodavstva [More than 30% of large foreign trade entities violate the requirements of currency legislation]. Available at: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1054758.html> (accessed 29 January 2022).
11. Povtarj N. BEPS Project – perspektyvy dlja Ukrainy [11. Repetition of N. BEPS Project – prospects for Ukraine]. Available at: http://www.ppk.org.ua/uk/BEPS_Project_perspektyvy_dlya_Ukrayiny (accessed 29 January 2022).
12. Chyrka D. M. (2011) Dokumentuvannja na pidpryjemstvakh zovnishnoekonomichnoji dijalnosti [Documentation at enterprises of foreign economic activity]. *International collection of scientific works*, no. 1(19), pp. 393–400.